

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Teze bakalářské práce

**Teorie monopolistické konkurence na příkladu konkrétní
firmy**

Vojtěch Urban

© 2015 ČZU v Praze

Souhrn:

Bakalářská práce na téma: „Teorie monopolistické konkurence na příkladu konkrétní firmy” ukazuje na vybrané firmě INTERIER TECH s.r.o. základní projevy tržní struktury monopolistické konkurence a chování firem v ní.

První polovinu práce tvoří literární rešerše, která nejdříve objasňuje základní pojmy z oblasti teorie firmy. Ty jsou zapotřebí k pochopení tržních struktur, na které se práce později zaměřuje. K pochopení základních projevů monopolistické konkurence práce dále determinuje obecně nedokonalou konkurenci, kam patří monopol a oligopol a její protipól dokonalá konkurence.

Ve druhé polovině práce probíhá analýza nábytkářského odvětví, ve kterém firma INTERIER TECH s.r.o. působí a následně i analýza firmy samotné. Jsou zde uvedeny obecné hypotézy o chování firmy INTERIER TECH s.r.o. v podmínkách monopolistické konkurence. Hypotézy jsou stanovené na základě rešeršní části. K potvrzení či vyvrácení došlo na základě rozhovoru s projektovým ředitelem firmy, analýzou firemního účetnictví, materiálů od konkurenčních firem, daty z Českého statistického úřadu a daty od Ministerstva průmyslu a obchodu České republiky.

Klíčová slova:

Ekonomika, monopolistická konkurence, nabídka, nedokonalá konkurence, poptávka, trh, zisk

Cíl práce a metodika

Cílem této bakalářské práce je ověřit platnost základních projevů nejčastější formy nedokonalé konkurence monopolistické konkurence v rozhodování konkrétní firmy. Jako konkrétní firma byla vybrána společnost INTERIER TECH s.r.o., která působí v nábytkářském průmyslu od roku 2010 a zabývá se výrobou nábytku z laminátových dřevotřískových desek.

Tato bakalářská práce se skládá ze dvou hlavních částí. Části teoretické a části praktické. Teoretická část plní funkci literární rešerše, kde jsou shromážděny užitečné informace z odborné literatury a seříděny do koherentního celku. Popisuje základní pojmy, které jsou nezbytné pro determinaci tržních systémů. Tyto základní pojmy jsou trh, produkční funkce, nákladová funkce, výnosy podniku, cíle firmy a pojem konkurence. Pomocí těchto pojmů jsou popsány základní tržní struktury v ekonomické teorii. Je identifikována monopolistická konkurence a s využitím metody deskripce, jsou popsány základní ekonomické vlastnosti monopolistické konkurence v ekonomické teorii. Praktická část této bakalářské práce je zaměřena na ověření základních projevů tržního systému monopolistické konkurence v praxi. Za tímto účelem bylo stanoveno 7 obecných hypotéz na základě rešeršní části. Tyto hypotézy reprezentují základní vlastnosti a chování firem v tomto tržním systému. Jsou potvrzeny či vyvráceny při analýze ekonomického rozhodování firmy INTERIER TECH s.r.o. působící v monopolistické konkurenci. K získání potřebných dat byl uskutečněn rozhovor s projektovým ředitelem firmy Lukášem Urbanem, který je zodpovědný za hlavní ekonomická rozhodnutí firmy. Další data byla čerpána z výroční zprávy Asociace českých nábytkářů, Českého statistického úřadu, Ministerstva Práce a Obchodu a finanční analýzy firmy INTERIER TECH s.r.o. a z materiálů konkurenčních firem.

Závěr

V teoretické části bakalářské práce byly nejdříve vysvětleny základní pojmy z teorie firmy, důležité pro identifikování nejčastější formy nedokonalé konkurence, kterou je monopolistická konkurence. Monopolistická konkurence představuje trh, který se v obecné rovině projevuje následujícími rysy. Firmy v tomto tržním modelu nabízejí produkty diferencované od produktů ostatních firem. Tyto produkty se chovají jako blízké substituty, které si spotřebitel vybírá na základě prostorové, věcné, časové a osobní preference. Malé překážky vstupu na trh zapříčiňují výskyt většího počtu podniků, zpravidla v podobě menších a středních firem. Jednotlivé firmy jsou schopny ovlivnit tržní cenu jen minimálně a jejich individuální poptávkové křivky jsou vysoce elastické s klesající tendencí. Firmy v monopolistické konkurenci nejsou výrobně efektivní z důvodu realizace výroby v klesající části křivky průměrných nákladů. V praktické části byl realizován rozhovor s Lukášem Urbanem, projektovým ředitelem firmy INTERIER TECH s.r.o. a byly prověřeny projevy monopolistické konkurence v praktickém rozhodování firmy. Na základě rešeršní části bylo stanoveno sedm obecných hypotéz. S pomocí analýzy dat z účetnictví firmy, Českého statistického úřadu, a Ministerstva průmyslu a obchodu ČR byly ověřeny projevy monopolistické konkurence v praxi.

V hypotéze číslo 1 došlo k analýze dat získaných propočtem MPO z dat ČSÚ a bylo potvrzeno, že v nábytkářském odvětví působí velký počet konkurentů v celkovém počtu 9336, z něhož přes 98% představují malé firmy s méně jak 49 zaměstnanci.

Hypotéza číslo 2 byla potvrzena na základě rozhovoru s projektovým ředitelem zkoumané firmy, kde byly identifikovány a popsány rozdíly ve výrobě firmy INTERIER TECH s.r.o. a jeho konkurence.

K potvrzení hypotézy číslo 3 došlo pomocí srovnání cen u tří často vyráběných kancelářských výrobků. Data byla získána z aktuálních ceníků deseti firem zabývajících se výrobou či prodejem kancelářského nábytku. Vzhledem k lehké rozdílnosti rozměrů těchto výrobků byli ceny přepočítány na jednotkovou cenu za „obestavěný prostor 1 m³“, pro získání

srovnatelnějších údajů. V porovnání cen deseti kancelářských stolů, deseti stolových skříněk otevřených a deseti konferenčních stolků došlo k nejvyššímu rozdílu cen 1193 Kč.

V hypotéze číslo 4 došlo ke srovnání čtyř účelově stejných výrobků. Z katalogů zkoumané firmy a jejich konkurentů bylo zjištěno, že mezi výrobky sloužící stejnému účelu dochází k vysoké diferenciaci. Tato diferenciaci se projevuje nejčastěji zvolenými materiály ve výrobě a následnými cenami.

Hypotéza číslo pět byla potvrzena na základě finanční analýzy účetnictví firmy INTERIER TECH s.r.o. z jejího počátečního roku podnikání a na základě ústního sdělení jednatele firmy pana Lukáše Urbana. V účetnictví firmy se nenachází žádný údaj obsahující výdaje, které by dokládali legislativní omezení vstupu, či jakékoli jiné omezení vstupu na nábytkářský trh. Výdaje a náklady firmy v jejím prvním roce podnikání jsou přiměřené potřebám začínajícího výrobce nábytku z LTD desek.

K potvrzení šesté hypotézy byla využita data z technické dokumentace všech výrobních strojů zkoumané firmy a data o skutečné výrobě za měsíc prosinec 2013 získané ústím sdělením od projektového manažera sledované firmy. Došlo k porovnání maximální teoretické výroby sledované firmy a skutečné výroby v měsíci prosinec v roce 2013. Z dostupných dat byla spočítána výrobní efektivnost v tomto měsíci ve výši 83%. Takto vysoká procentuální efektivnost výroby je zapříčiněna periodicky se opakujícím zhruba pětíměsíčním třisměnným provozem firmy.

K potvrzení sedmé hypotézy byla využita data od Ministerstva průmyslu a obchodu ČR, která sledovala vývoj počtu podniků v nábytkářském průmyslu v letech 2010 až 2013 a jejich tržeb za prodané vlastní výrobky a jejich služby. Pro porovnání byla dále využita data o tržbách firmy INTERIER TECH s.r.o. ve shodných letech získaná z jejího účetnictví. Tržby byly za účelem větší vypovídatelnosti údajů očištěny o inflaci z dat ČSÚ. Z porovnání dat vzešlo potvrzení hypotézy v roce 2013, kde při růstu počtu podniků a celkových tržeb v odvětví došlo k poklesu ročních příjmů firmy INTERIER TECH s.r.o..

Seznam vybraných použitých zdrojů

Knižní zdroje:

BRČÁK, Josef, Bohuslav SEKERKA a Roman SVOBODA. *Mikroekonomie: teorie a praxe*. 4. aktualiz. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, 283 s. ISBN 978-80-7380-453-4.

FRANK, Robert H. *Ekonomie*. 1. vyd. Praha: Grada, 2003, 803 s. Profesionál. ISBN 80-247-0471-4.

HOLMAN, Robert. *Ekonomie*. 4. aktualiz. vyd. Praha: C. H. Beck, 2005, xxii, 709 s. ISBN 80-717-9891-6.

JUREČKA, Václav. *Mikroekonomie*. 1. vyd. Praha: Grada, 2010, 359 s. ISBN 978-80-247-3259-6.

MACÁKOVÁ, Libuše a kol. *Mikroekonomie - základní kurz*. Praha: Melandrium, 2002. ISBN 80-86175-20-0.

MANKIW, N. *Zásady ekonomie*. 1. vyd. Praha: Grada, 1999, 763 s. ISBN 80-716-9891-1.

SAMUELSON, Paul, Anthony; NORDHAUS, William, D., *Ekonomie*, 19. vyd. Praha: Svoboda, 2013, 715 s. ISBN 978-80-205-0629-0

SOUKUPOVÁ, Jana, a kol. *Mikroekonomie*. 4. rozšířené vydání. Praha: Management press, 2009. 574 s. ISBN 978-80-7261-150-8.

Internetové zdroje:

FILGAS, Petr. MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU. *Panorama Zpracovatelského Průmyslu ČR 2013*. Praha, 2014, 253 s. Dostupné z: <http://www.mpo.cz/dokument154179.html>.